

3 Vragenuur

Aan de orde is **het mondelinge vragenuur**, overeenkomstig artikel 136 van het Reglement van Orde.

Vragen van het lid Graus aan de staatssecretaris van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over **het bericht "Ruiming op pluimveebedrijf Limburg"**.

□

De heer **Graus** (PVV):
Voorzitter. In de nacht van 18 op 19 maart werd Nederland opgeschrikt door het bericht dat in het Limburgse plaatsje Kelpen-Oler de vogelgriep was uitgebroken. Ik reed op dat moment op tien minuten afstand van het getroffen gebied en ben het gebied in gegaan met twee auto's. Daar zal ik zo dadelijk nog op terugkomen. Ik wilde gewoon zien hoe de veterinaire regie werd gevoerd in het getroffen gebied. Hoe zit het met de uitvalswegen? Worden daar überhaupt wel auto's gecontroleerd? Het betreft nu nog een laagpathogene versie van het virus, maar dat kan zomaar een hoogpathogene versie worden. Er is dus mogelijk ook sprake van gevaar voor de volksgezondheid.

Ik trof eigenlijk helemaal niets aan. Ik heb anderhalf uur lang door het gebied gereden, zonder ook maar één voertuig tegen te komen. Er waren wel veel auto's en busjes, maar niemand van de politie of van de NVWA die auto's en/of busjes controleerde. Na anderhalf uur zag ik op het kerkplein van Kelpen-Oler een jeep staan met twee mensen, iemand van de Algemene Inspectiedienst en wat een "controleur dier" heet van de NVWA. Mijns inziens kan dat niet. We moeten geleerd hebben! Het virus is besmettelijk. Het kan niet zo zijn dat er vanaf twaalf uur een vervoersverbod geldt voor pluimvee, eieren en mest, maar dat daar niet op wordt toegezien. Daar had ik graag een reactie op gehad van de staatssecretaris.

Er volgen nog enkele andere vragen, want we zijn inmiddels een paar dagen verder. Mijn fractie heeft behoefte aan duidelijkheid van de staatssecretaris. Is er al meer duidelijk over hoe het tot deze uitbraak heeft kunnen komen? Wat is de oorzaak? Hoe zit het met de besmetting van andere bedrijven? Het virus is nu nog laagpathogeen. Hoe groot is de kans dat het hoogpathogeen wordt? Welke gevaren lopen de mensen in het gebied? Het gevaar voor de dieren is er vanzelfsprekend, maar is er ook gevaar voor de volksgezondheid? Hoe verloopt de samenwerking tussen de NVWA, de politie en de gemeente? Welke lessen uit het verleden heeft de staatssecretaris toegepast om deze uitbraak zo goed mogelijk te beheersen en te bestrijden? De Roermondse Plassen liggen op heel korte afstand van het getroffen gebied. Welke maatregelen zijn genomen om te voorkomen dat de watervogels mogelijk voor verspreiding gaan zorgen?

□

Staatssecretaris **Bleker**:

Voorzitter. Toen werd geconstateerd dat op een bedrijf aldaar sprake van besmetting zou kunnen zijn, zijn de standaardregels gevolgd ter voorkoming van verspreiding via vervoer. Dat betekent een verbod op het vervoeren van levend pluimvee en van pluimveeproducten zoals eieren

en mest, als ook op het vervoer van varkens, runderen en paarden afkomstig van pluimveebedrijven of op weg naar een pluimveebedrijf.

Toen het vervoersverbod inging, is een NVWA-team ingesteld dat 24 uur per dag beschikbaar is. Een team bestaat uit twee buitengewone opsporingsambtenaren die in het gebied aanwezig zijn om te controleren of er overtredingen plaatsvinden. Men richt zich daarbij in het bijzonder op de in het gebied aanwezige pluimveebedrijven, omdat er in het bijzonder toegezien moet worden op transportbewegingen van en naar pluimveebedrijven. Dat is ook gebeurd. De 26 pluimveebedrijven in het gebied worden meerdere keren per etmaal gecontroleerd om te bezien of er mogelijk vervoersbewegingen plaatsvinden. Dat is de manier waarop het is uitgevoerd. De heer Graus vraagt ook om toezicht op bijvoorbeeld vervoer van hobbydieren met kleinere auto's. Op het moment van uitbraak – dat heeft met risicoanalyse te maken – was er geen aanleiding om in het gebied personenwagens te controleren op mogelijk vervoer van hobbypluimvee. Preventieve ruiming van hobbydieren is immers niet aan de orde. Er is dus geen reden om deze dieren illegaal te vervoeren. Dat is de manier waarop er is gewerkt.

Nog even heel kort: de oorzaak kennen wij nog niet ...

De **voorzitter**:

Nee, staatssecretaris. Het is echt twee minuten.

Staatssecretaris **Bleker**:

Oké.

De **voorzitter**:

De heer Graus krijgt nu de gelegenheid om vervolgvragen te stellen.

De heer **Graus** (PVV):

Het is heel fijn te horen over die standaardregels. Iedereen kan echter op zijn vingers natellen dat één jeep met twee NVWA'ers onvoldoende is om meer dan tien uitvalswegen te controleren. Laten wij heel eerlijk zijn: het is logisch dat hobbydierhouders in paniek raken, dat zij denken dat straks de eendjes en kippen die zij hobbymatig houden eraan gaan. Die mensen zijn vaak emotioneler betrokken bij dieren. Dat gevaar is er dus terdege. Hoe kan het zijn dat er een verbod op vervoer van dieren, mest en eieren geldt, maar dat het niet wordt gecontroleerd? Het gevaar daarvan is dat de ziekte zich sneller gaat verspreiden. Ik begrijp dat gewoon niet. Je zou bij wijze van spreken het leger kunnen inzetten: op alle uitvalswegen twee militairen zetten die auto's controleren. Ik had in mijn auto, en in de auto die bij mij hoorde die ook in het gebied was, zo honderden dieren kunnen vervoeren en, mogelijk in de ogen van mensen, in veiligheid kunnen brengen. Zo ook eieren, die hadden wij ook in veiligheid kunnen brengen. Dat hadden wij kunnen doen. Wij zijn niet gecontroleerd. Ik vind het heel raar dat alleen grote vrachtwagens worden gecontroleerd, al gebeurde dat zelfs niet. Waarschijnlijk heb ik anderhalf uur lang als Tom en Jerry achter die NVWA-jeep aangereden, hebben wij op gelijke afstand achter elkaar gereden. De kans dat je iemand pakt, is dan bijzonder klein. Ik wil daar graag een duidelijke reactie op van de staatssecretaris.

Ten slotte wil ik, als de voorzitter het mij toestaat, nog één opmerking maken. De staatssecretaris heeft gisteravond in de uitzending van Pauw & Witteman gezegd dat mijn komst daar niet gewaardeerd is door de mensen.

Bleker

Ik heb de mensen met rust gelaten. Ik heb de getroffen boerderij uit respect voor het gezin niet benaderd, telefonisch, en wij zijn niet met de auto op het erf geweest. Ik heb enkel gezegd: mocht iemand mij nodig hebben, hier is mijn nummer. Dat heb ik aan kennissen gegeven. Dat wil ik nog wel even rechtzetten.

Staatssecretaris Bleker:

Ik zal de Kamer een nauwkeurige rapportage overleggen over de wijze waarop het vervoersverbod is gecontroleerd en de ervaringen in de afzonderlijke 24 uren.

Wat betreft de laatste opmerking van de heer Graus, het volgende. Ik heb gezegd dat ik het minder verstandig vind dat in het begin van zo'n periode de politiek actief is in dat gebied. Dat geldt ook voor een staatssecretaris. Ik wil overigens geen enkele twijfel laten bestaan over de goede intenties van de heer Graus.

De heer Ormel (CDA):

Voorzitter. Het is altijd afschuwelijk als er dieren moeten worden geruimd. In het belang van de volksgezondheid is dat helaas soms nodig. Als dat gebeurt, moet het wel goed gebeuren, dus op een manier waarop dieren er niet door lijden. Nu heb ik begrepen dat door technische fouten het vergassen van de kalkoenen veel langer heeft geduurd dan de bedoeling was. De staatssecretaris noemde dat jammer en schadelijk voor de houder van de dieren omdat het een emotionele gebeurtenis is. Dat is ook zo, maar het is ook heel schadelijk voor de dieren zelf. Kan de staatssecretaris toezeggen dat wordt voorkomen dat dit in de toekomst ooit weer zo zal gebeuren?

De voorzitter:

Ik vraag de leden om zich echt aan de halve minuut spreektijd te houden.

Staatssecretaris Bleker:

Ik ben het met de heer Ormel eens dat dit absoluut niet voor herhaling vatbaar is. Er zijn fouten gemaakt. Daar zullen wij nog een stevig gesprek over voeren met het bedrijf dat de werkzaamheden namens ons heeft uitgevoerd. De werkzaamheden zijn die zondag gestaakt, mede op uitdrukkelijk verzoek en aandringen van de boer zelf en in samenspraak met de dierenarts van de NVWA. Het is in de beginfase niet goed gegaan.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

Voorzitter. Mij viel ook al op in de brief die wij vanmorgen kregen dat 44.500 kalkoenen een gruwelijke dood zijn in gemarteld en dat de staatssecretaris dat te betreuren vindt omdat het emotioneel is voor de pluimveehouder. Ik zou graag van de staatssecretaris willen weten hoe dat vergassingsproces precies in zijn werk gaat. Wat betekent dit voor de dieren? Wat is er in dit geval precies misgegaan? Heeft de staatssecretaris aangifte gedaan van dieren mishandeling?

Staatssecretaris Bleker:

Hoe gaat dit in zijn werk? De stallen waarin in dit geval de kalkoenen verblijven, worden afgeplakt, zodat er geen lucht uit de stallen kan. De ventilatoren behoren te worden uitgezet en ook te worden afgeplakt. Op die manier is de schuur een nagenoeg gesloten ruimte. Daarna wordt er in korte tijd CO₂-gas in de schuur gebracht. Dan is er ook in betrekkelijk korte tijd sprake van het doden van de dieren.

De voorzitter:

Dank u wel.

Staatssecretaris Bleker:

Welke fouten zijn er gemaakt? Er zijn fouten gemaakt bij het afplakken en dichtmaken van de schuur.

De heer Grashoff (GroenLinks):

Is de staatssecretaris het met mij eens dat dit soort situaties het draagvlak onder de intensieve veehouderij verder verkleint? Als er zo veel dieren op een zo klein oppervlak worden gehouden, zullen de tienduizenden dieren niet anders kunnen worden afgemaakt dan op een manier die zelfs bedrijfsmatig haast niet meer uitvoerbaar is. Dat is volgens mij de kern van het vraagstuk. Is de staatssecretaris dat met mij eens?

Staatssecretaris Bleker:

Wij hebben in de afgelopen tweeënhalve jaar ongeveer zeven vergelijkbare gevallen gehad. Daarbij was soms sprake van kleine bedrijven en soms van grote. Er is dus geen causaal verband tussen de grootte van het bedrijf en het uitbreken van deze ziektes. Wel is de impact uiteraard groot als er een uitbraak wordt geconstateerd waarbij het gaat om meer dan 40.000 dieren en soms zelfs om meer dan 100.000 dieren. Ik ben het ermee eens dat de impact dan groot is.

Mevrouw Van Veldhoven (D66):

Ik heb een vraag over een ander soort draagvlak, namelijk het draagvlak bij de sector zelf voor het instellen van het vervoersverbod. Een goed draagvlak werkt uiteraard veel beter dan twee militairen op elke weg zetten. Hoe schat de staatssecretaris dat draagvlak in? Hoe is er aan dit draagvlak gewerkt?

Staatssecretaris Bleker:

Ik heb maandag overleg gehad met zowel de burgemeesters als met vertegenwoordigers van de sector. Het draagvlak voor de maatregelen die zijn getroffen, is groot. Ook is het draagvlak groot voor het vervoersverbod en alles wat daarmee samenhangt.

De voorzitter:

Ik heb begrepen dat mevrouw Ouwehand ook haar tweede interruptie gebruikt voor deze vraag.

Mevrouw Ouwehand (PvdD):

De reden dat ik aan de staatssecretaris vraag om uiteen te zetten wat er is gebeurd met deze dieren, is de volgende. Wij weten dat vergassen met CO₂ een zeer pijnlijke en langdurige doodstrijd oplevert. Ik heb een woordvoerder van het ministerie op de radio horen zeggen: weet je, we doen de staldeuren dicht, dan laten we het gas erin en dan zijn de dieren eigenlijk best snel dood. Ik vind dat volksverlakkerij. Ik geef de staatssecretaris nog een keer de kans om te beschrijven wat er met de dieren normaal gesproken bij vergassing gebeurt en wat er nu allemaal is misgegaan omdat de vergassingsinstallatie kennelijk niet goed heeft gewerkt. Wat heeft dit betekend voor de dieren? Ik wil dus ook dat de staatssecretaris daarvan aangifte doet.

Staatssecretaris Bleker:

Volgens mij heb ik in voldoende mate en voldoende gedetailleerd geschetst hoe zo'n vergassingsproces plaats-

Bleker

vindt. Ik heb ook gezegd dat de vergassing in ieder geval in één schuur niet effectief is geweest. Dat betekent dat er nog levende dieren werden aangetroffen onder een groot aantal dode dieren. Het is duidelijk dat ook de dode dieren te lang hebben geleden. De levende dieren moesten dus op een andere manier aan hun einde worden geholpen. Dit is gewoon een heel vervelend verhaal. Dit is geen mooi verhaal. Klaar.

Vooralsnog doen wij geen aangifte. Dat zie ik nog niet zitten. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit heeft een contract met het desbetreffende bedrijf. In de relatie met dit bedrijf gaan wij de zaak eens stevig aanscherpen. Ik zeg daarbij nogmaals dat het in feite vooral het initiatief van de boer was om de zaak beter te laten verlopen. Hij heeft gezegd: zondag stoppen we met het team dat nu de vergassing doet. Hij heeft gezegd: ik wil op maandag een nieuw team, zodat het goed gaat. Laten wij dat ook even benadrukken. Het is de boer geweest die het initiatief heeft genomen om de vergassing beter te laten uitvoeren.